

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 49

Lýsingarprísir fyri min: 20 øyrur á
1. síðu, 15 øyrur á 3. og 4. síðu

Leygardagin 6. desember 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárid

25. Árg.

MERGSÚGVINGARPOLITIKKUR

AFTURHALDSINS

Tungu byrður afturhaldsins á Føroya fólk. Hvar fer peningurin?

Mergsúgvingspolitikkur afturhalds...

Vit hava fyrr víst á, at fyrsta gerð samgonguflokkanna — sambands- og fólkaflokksmanna — var at leggja á fiskimannin við at seta minstuløn og forskotsrindan munandi niður. Men hetta var bara fyrsti partur í leiki teirra. Uppá kvamsvís sögdu teir upp einkarrættin hjá Fiskasöluni líka undan síðsta vali, men beinan vegin sum teir vóru kommir aftur á Ting, lótu teir Fiskasöluna fáa einkarrættin aftur, og er úrslitið vordíð tað, vit vantaðu: inntøkur fiskimanna eru minni, meðan útflutningurin er mestsum tann sami. Hetta vita bæði sambandsmenn og fólkaflokksmenn, men nevnið tú Fiskasöluna, verða teir spinnandi illir, hon er eftir teirra setlan «Føroya bjarging», hon er teirra verk og má tí verjast fyri ein hvønn prís.

15 % tollógin.

Men hvar fara so tær fáu krónurnar, sum fiskimaðurin fær? Tær rökka ongan veg, hann verður meira fátækur fyri hvørt ár, ið fer. Sum fyrr sagt frá, hava samgonguflokkarnir síðan

teir gingu saman, gjørt tvær nýggjar tolllógir. Hin fyrsta legði toll á allar klæðnavörur, so fiskimenningu har ein eykaskatt uppá 15 %. Hesin tollur umfatar alt tað, sum fiskimaðurin dregur uppá kroppin, líka frá undirklæðum til oljuklæðir, frá topp til tá. Og hevur hann konu og børn, sleppa tey ikki bíligari. Har fer ein stórir partur av inntökum fiskimannsins.

50 % tollógin.

Hin seinra tollógin (tjólágvan síðsta ár) fer eitt stig longur. Her er ikki talan um 15, men 50 %. Sum kunnugt verður nú ein stórir partur av Føroyum ravmagnaður og tey flestu heim skulu soleiðis hava annað ljós, nýggjar lampur, so her bar til at fláa omanav, 50 % í toll uppá allar lampur og lyktir líka frá tí dýrastu ljósakrónu til veggjalampuna og báta-

50 ár

Seinasta týsdag fylti harra J. P. Henriksen, býráðsformaður og löftingsmaður, 50 ár.

Opið bræv frá Kvívíks-Tummasi

Mær finnst, at Føroya Fiskasøla skakast nakað harðliga av míni frásøgn í 14. SEPTEMBER, men vil eg í hesum fyrsta umfari siga, at hvat av teim føroysku blöðunum, ið kom til mín at fregnast um hetta mál, vildi eg givið somu upplýsingar, serliga tí ár-ið er at enda, og so statti ikki kann nerva nakran fiskapris ella sáttmála úttan lands, Fiskasölan úttalar seg soleiðis: Sambært tær upplýsingar, sum prísásetingarnevndin útvegar sær sjálv og teir, sum vit í Fiskasöluni lata nevndini, ásetir hon landingsprísir. Jú, so er. Men Fiskasölan eigur at hava í huga, at prísásetingarnevndin ongar pengar hevði til at fara úttanlands og har grannska marknaðin. Tó royndi Kvívíks-Tummas at fylgja við, og kendi eg prísir í Eshjerg og í Onglandi. Hesir báðir prísir vóru væl hægri enn okkara heimaprisir. Eg royndi á hvørjum fundi at fáa prísir upp, men illa gekkst. Eg tapti sum oftast. Henda grein Fiskasölnunnar er ósaklig at lesa fyri meg. Hon um tað. Töluni, sum uppgivin eru 20. nov. í 14. SEPTEMBER standa fyri egna rokning, og fara úttan iva at halda. Fiskasölan spyr, um Thomas Thomassen

sen ikki hevur gjørt útrokningar. Jú, tað er víst eg havi, og tað saman við allari nevndini. Og eftir teimum útreiðslum, sum vit fingi uppgivnar frá Einari Dahl og Jóan Petur Gregersen til vasking, turking, pakking, hessian og tað, sum har við fylgdi, kundi prísurin ikki setast hægri. Fiskasölan sigur, at Thomas Thomassen antin ikki vil ella ikki torir at siga bart út, at eisini hann hevur mælt til at áseta teir galdandi landingsprísir. Jú, sanniliga tori eg og vil siga sum er, tó ikki í fyrstu syftu. Her eri eg bundin av tagnarskyldu.

Fiskasölan krevur meg at taka orðini um tey 5— øyrurnar aftur. Tað geri eg ikki, men vendi somu orðum til formannin í nevndini, Knud Petersen, sum man fara at standa við tað, hann sjálvur hevur sagt.

Eg kann ikki gera við at skiparafelagið og motorpassarafelagið valdu meg inn í hesa nevnd, men tá eg var valdur, var tað mín skylda at gera teirra kor so góð, sum eg kundi, og helt meg tá til prísir, sum eg fekk at vita úr Eshjerg og Onglandi.

Við hávirðing
Thomas Thomassen.

lyktina (flagermus-lyktina) — so grefligt og rátt úttan hemningar av nökrum slagi. Tað góða, sum elektriskt ljós er, og sum var ætlað at so gott sum hvørt heim skuldi nýta gott av, verður nú so nógv tolað, at nógv ikki hava ráð til at leggja inn. Ei undarligt, um fólk spyr, hvar fara pengarnir?

Nær hava teir tikið alt?

Men leikur er ikki at enda her. Eftir vóru nú matvörurnar, sum menn ikki vantaðu, teir fóru at troysta sær at nema við, men so var ikki. Hann, sum ikki eigur kjöt, og tað eru bert tey fáu, er noyddur at keypa útlendskan víðskera, um hann skal fáa nakað, men heldur ikki her kundu teir halda sær: 1 kr. í toll fyri hvørt kilo, tú keypir, antin tað so er siroppur, syltutoy ella livurpostey o. s. fr. Ei er undur í, um ikki peningurin rökkur til hjá meiniga manni í dag. Men sambandsmenn blágvast ikki, teir stýra jú landinum. Men hvar enda teir?

Sildasøla

Undir orðadráttinum á tingi um Fiskasöluna, varð sagt, at vit móguliga komu at fáa eina sildasölu eisini.

Verður núverandi afturhaldsstýri sitandi til ta tíð, er illa væntandi, at henda nýggja sölan verður stórt mætari enn Fiskasölan er nú.

Úr Kvannasundi

Viðanes og Jústa Jógvan eru báðir farnir at rógva út. Síðstu viku fekk Viðanes 12000 pund í 4 setum og 6000 p. eina setu mánadagin. Jústa Jógvan hevði 8000 p. fyri síðstu viku. Mánadagin hevði hann 5600 p. Báðir bátarnir vóru norðanfyrir.

Skúlin á Viðareiði vann

av Viðareiði.

Viðareiðis skúli hevur vunnið skúlaítróttakappingina í Føroyum fyri í ár og hevur fingið sum ogn vakurt «diplom» og vunnið ferðasteyp í silvuri

TAÐ ER EIN VERULEIKI

at figgjarnvendarformaðurin Martin Holm á einum fundi í 1946 segði:

»Hygg, hvat okkara fiskimenn hava gjørt. Teir hava fingið økkum ein hóp av skipum til landið.«

at undir figgjarnvendarformannskapi Martin Holms er ein stórir partur av trolarunum seldur sum gamalt jarn, og meginparturin av teimum smærru fòrunum tvangselður;

at figgjarnvendarformaðurin á sama fundi segði:

»men hygg, okkara lærarar, hvat hava teir gjørt um somu tíð? Hyggið bert at skúlunum.«

at undir figgjarnvendarformannskapi Martin Holms er allur framburður steðgaður; havnagerðir eru steðgaðar, veggerðir eru steðgaðar, og skúlabýggingin er steðgað ella komin langt aftur á hondina.

Fundarmaður.

fyrí eitt ár í senn; tað skal ferðast í 5 ár, og tann, sum vinnur tað 3 ferðir fær tað sum ogn.

Hesi skúlabørn — 6 í tali av 12 — millum 11 og 14 ár, t. v. s. 50 %, hava fingið bronsumerki:

Elinborg Sørensen	14 ár
Ásbjörn Jacobsen	14 —
Hjördis Jacobsen	14 —
Bergfríð Heinesen	12 —
Edith Viderö	12 —
Dánjal Viderö	13 —

Ítróttaráðgevarin P. E. Petersen var her og avhendi skúlanum steypið. Forældur og onnur vóru til steðar. Ítróttaráðgevarin og lærarin Óli Dahl fluttu røðu.

Í kvøldskúla ganga 35 næmingar. Til hondarbeiðsskeið 18.

NÁTTARGETURIN

Var tað kidnappingarroynd ella?

Dagblaðið sigur frá í gjár, at Erlendur Patursson seint á kvøldi hevur troðkað seg inn á Dánial Niclasen fyri at fáa undirskriftir. Blaðið sigur víðari, at hetta er ókent her á landi, men at í öðrum londum er hetta kent, at menn á náttartíð treingja inn á fólk fyri at fáa undirskriftir og annað.

Hetta ljóðar óhugnaligt, og vit hava tí spurt Dánial Niclasen sum áðanar, at so var og leggur spyrjandi aftrat: var hetta fyri at fáa undirskriftir ella var hetta ein kidnappingarroynd, sum miseydnaðist, við tað at eg ikki var ein samallur heima? Undir samrøðuni var Niclasen bæði nervøs og bleikur.